

Ochranářský plán lokality

V Lyngu / W Łyngu

Autorský tým: Ing. Łukasz Nytra, Ph.D.; Bc. Alena Johanka Komolá;
Mgr. Tomáš Krajča; Mgr. Michal Reczek; Mgr. Veronika Kornová;
Bc. Tereza Staňková

březen 2023

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE

1.1. Název lokality

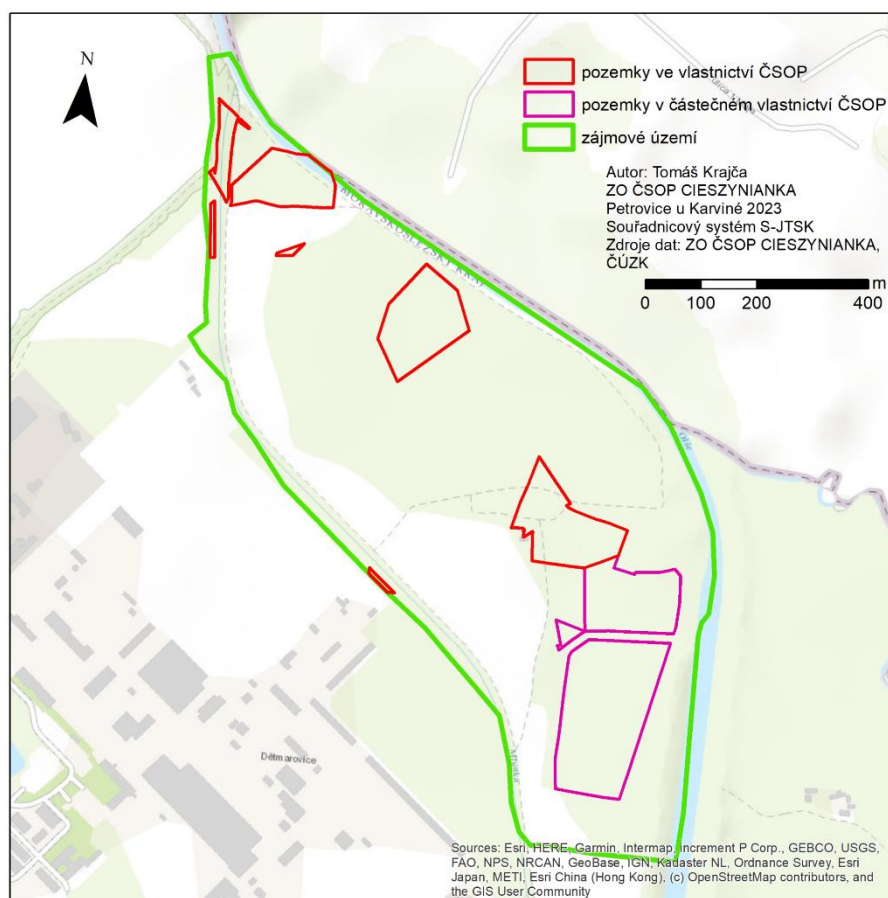
V Lyngu / W Łyngu

Název lokality Łyng / Lyng pochází z regionálního nářečí a je synonymem polského slova łąg čili luh. Výslovnosti v místním nářečí odpovídá tvar Łyng, v počestěné podobě pak Lyng.

1.2. Lokalizace

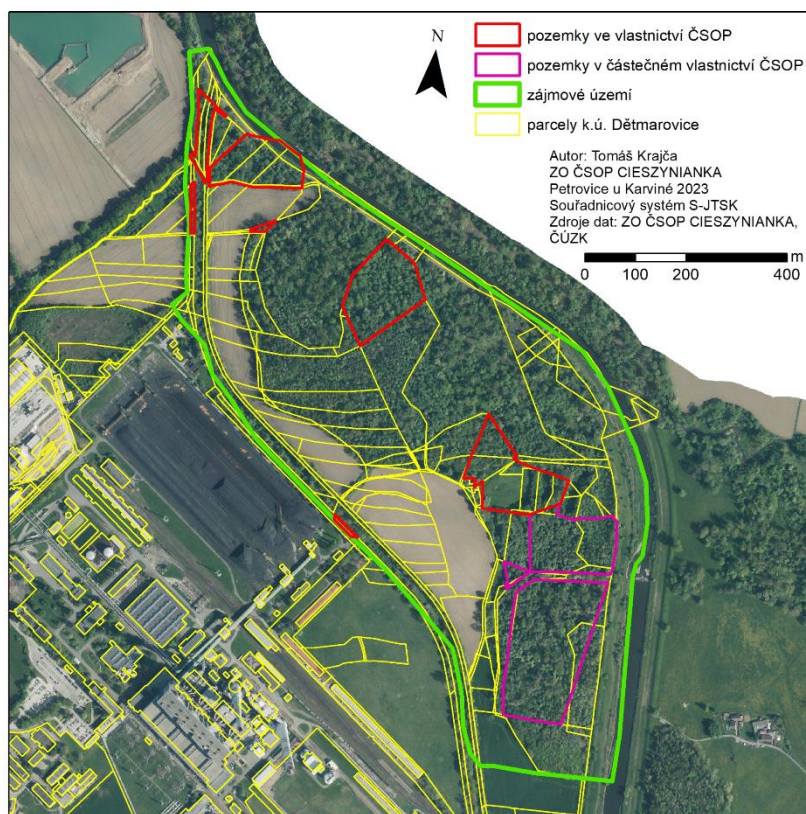
- Kraj: Moravskoslezský
- Okres: Karviná
- Obec: Dětmarovice
- Katastrální území: Dětmarovice

Lokalita V Lyngu se nachází v Moravskoslezském kraji, na severovýchodním okraji obce Dětmarovice. Ze severu a východu je území ohraničené řekou Olzou (Olší, dále jen Olza), kterou v Dětmarovicích probíhá středem toku státní hranice s Polskem. Na východě lze za fyzickou hranici považovat korunu protipovodňové hráze, jež je zároveň katastrální hranicí se sousední Závadou. Z jihu a západu je lokalita ohraničena převážně poli, západním břehem potoka Mlýnky a zvláště areálem elektrárny Dětmarovice.

Obr. 1 Přehledová mapa lokality¹

¹ Přehledová mapa lokality. CUZK.cz, ESRI

Obr. 2 Přehledová mapa lokality²

1.3. Údaje o jednotlivých pozemcích

Pozemky lokality V Lyngu se nachází v k. ú. Dětmárovice a Dolní Lutyně. Druh pozemkové evidence: katastr nemovitostí.

Tab.1: Druhy a výměry pozemků ve vlastnictví či spoluvlastnictví ČSOP, včetně jejich skutečného využití, které se nachází v k. ú. Dětmárovice³

Parcelní číslo	Výměra (m ²)	Druh pozemku	Vlastník	uživatel	skutečné využití
4779/2	458	orná půda	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	břehový porost potoka
4829/4	394	orná půda	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	val u potoka se stromy
4829/5	369	orná půda	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	val u potoka se stromy
4830	406	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	brod, potok, cesta
4832/3	1 144	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4833/3	13	vodní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4833/4	1 451	vodní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	potok
4834/3	43	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4834/4	1 272	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4836/1	4427	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les

² Katastrální mapa lokality. CUZK.cz, ESRI

³ CUZK.cz [online]. [cit. 2023-03-05]

4836/2	84	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4836/5	3722	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4836/6	3547	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4837/1	130	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	cesta
4837/2	252	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	cesta
4837/3	491	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	cesta
4842/10	410	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	stromořadí
4844	19 838	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4847/3	77	vodní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	řeka, břeh
4847/4	846	vodní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	řeka, břeh, cesta?
4847/5	1 139	vodní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	řeka, břeh, cesta?
4855	3 868	lesní pozemek	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4862/5	3 289	orná půda	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les, louka, cesta
4865/2	5 413	orná půda	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	louka, pole, cesty, les
4866/2	2 093	orná půda	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	louka, sad, les
4867	2 599	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	louka, pole, sad, cesta
4868/2	1 521	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4869/1	931	vodní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	louka, les, cesta
4873/1	33	ostatní plocha	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4874/2	215	lesní pozemek	ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4866/1	54	orná půda	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4868/1	435	lesní pozemek	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4872/4	6686	lesní pozemek	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4873/2	11157	lesní pozemek	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4875	1059	trvalý travní porost	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	louka
4879/6	172	lesní pozemek	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4879/7	290	lesní pozemek	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4880/2	2902	vodní plocha	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4881/2	916	lesní pozemek	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
4881/1	38213	lesní pozemek	½ ČSOP	ČSOP Cieszynianka	les
1086/12	1409	Lesní pozemek	CSOP	ČSOP Cieszynianka	les
celkem	123 768	z toho výlučně	61 884	z toho podílem	61 884

V lokalitě **vlastní ČSOP výlučně 61 884 m²** tzn. 6,19 ha (31 pozemků) a dále **spoluvlastní podíl ½ na 61 884 m²** tzn. cca 6,19 ha (10 pozemků). Celá plocha lokality činí 652 381 m² tzn. 65,23 ha. Z toho přírodně hodnotná a souvislá výměra lužních stanovišť v lokalitě představuje ca 448 545 m² tzn. 44,85 ha.

2. CHARAKTERISTIKA LOKALITY

2.1. Přírodní poměry

2.1.1. Geologie a reliéf

Povrch rovinatého terénu leží v nadmořské výšce zhruba 205–210 m n.m.

Z geomorfologického hlediska zájmové území náleží do provincie Západní Karpaty, oblasti Severní vněkarpatské sníženiny, celku VIII-B-1 Ostravská pánev, podcelek VIII-B-1b Ostravská niva.

Geologicky se lokalita nachází v údolní terase na levém břehu řeky Olše (dále Olzy).

Přírozený geologický profil pod svrchní vrstvou kulturních zemín s nepravidelnou antropogenní příměsí (místa také navážek) tvoří sedimenty kvartéru reprezentované komplexem fluvialních sedimentů údolní terasy Olzy – shora náplavové hlíny a proměnlivě písčité jíly s nepravidelným výskytem vložek písku a poloh s organickou příměsí; v jejich podloží pokračuje vrstevní sled fluvialními šterky údolní terasy, které tvoří bázi kvartérní sedimentace.⁴

Půdní typy, které se na lokalitě nachází, jsou fluvizemě glejové, fluvizemě oglejené, na koluvialních a nivních sedimentech, těžké až velmi těžké, s velmi nízkou rychlostí infiltrace (kategorie D), velmi málo produkční (Půdní mapa ČR, list 15–42 Bohumín).⁵

2.1.2. Hydrologické poměry

Po okraji lokality V Lyngu protékají dva vodní toky, Mlýnka a Olše/(dále Olza). ČSOP vlastní dva pozemky na toku Mlýnky dohromady dlouhé 162 m a tři pozemky, do kterých zasahuje řeka Olza s maximální délkou 100 m podél břehové hrany. Díky dynamické změně tvaru říční sítě se však podíl vodních toků na výměře pozemků může měnit.

2.1.2.1. Mlýnka

Mlýnka se nachází v povodí řeky Odry, je dlouhá 6,3 km a plocha povodí činí 12,11 km² (Povodňový plán obce Dětmárovice, 2010). Tok Mlýnka pramení v katastrálním území Doubrava v Karviné na severním svahu kopce Doubrava (282 m n. m.). Poté teče severním směrem přes obce Koukolná a Dětmárovice, kde se také jako levostranný přítok vlévá do řeky Olza. Koryto Mlýnky bylo v minulosti narovnáno a na některých místech zpevněno. Opevnění je již málo patrné, břehy jsou převážně porostlé travinnou vegetací.

Ve spodní části toku Mlýnka protéká nezastavěnou oblastí se zemědělskými lány a zatravněnými plochami, podél levého břehu se rozprostírá areál tepelné elektrárny Dětmárovice. Úsek má místa podemleté břehy s přítomností kořenů a mrtvého dřeva, v toku žijí také ryby. Právě na spodním toku se nachází lužní les V Lyngu a zmiňované pozemky. Na konci pozemku ČSOP byla na levém břehu vyhloubena někdy zhruba před deseti lety člena

⁴ DOSTALÍK, Radim. *D.1.2.2. Inženýrsko-geologický průzkum*. 2018. s. 5.

⁵ Ibid s. 15.

ČSOP Olza tůň, která je však z důvodu nepropustnosti dna a břehů zvodnělá pouze při záplavách a krátce po nich.

Tab. 2 N-leté průtoky $QN [m^3 \cdot s^{-1}]$ na ústí Mlýnky do Olzy:

N	1	2	5	10	20	50	100
	2,16	3,84	6,35	8,41	10,6	13,7	16,3

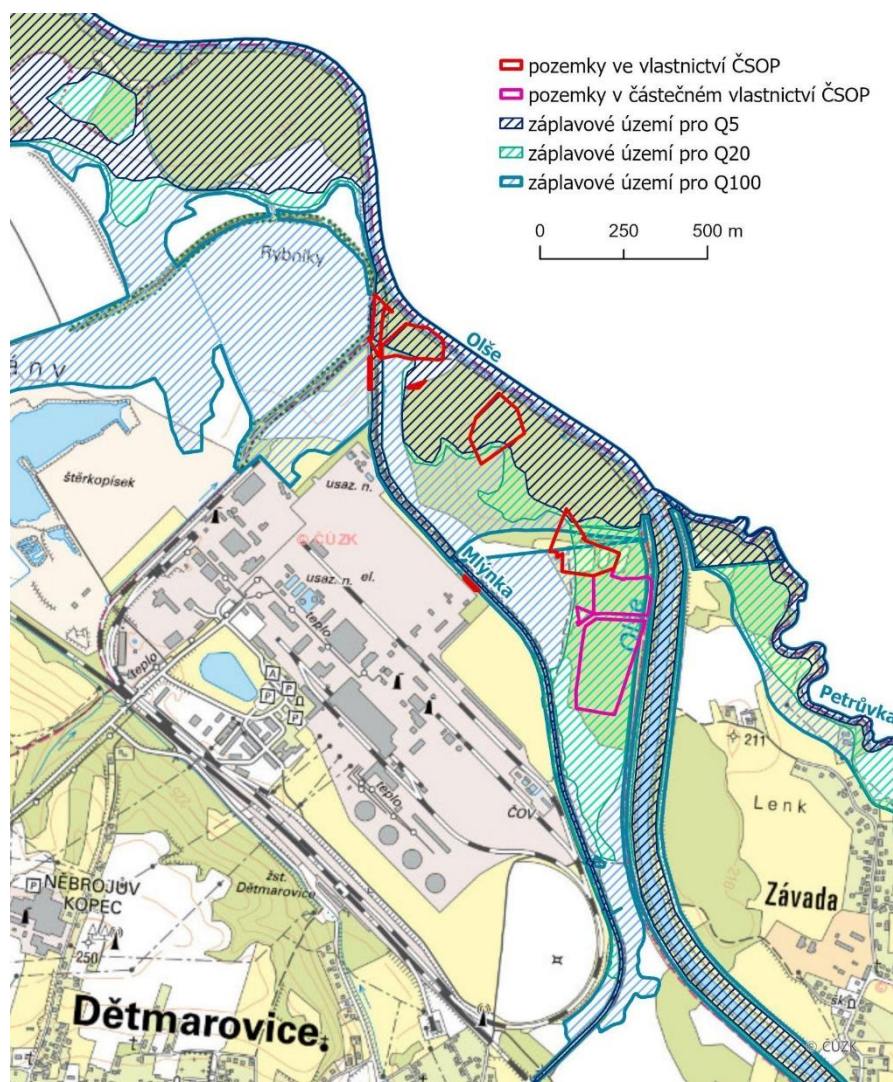
2.1.2.2. Olza

Lokalitu ze severu ohraničuje tok řeky Olzy. Jedná se o původně šterkonosný tok s větvicím se říčním vzorem, jež je však v současnosti dosti pozměněn aktivitami člověka, včetně napřimění a lichoběžníkového profilu s opevněním dna i břehů. Její název *Olza* v místních dialektech zřejmě pochází ze starého slovanského slova „*oliga*“, což označovalo „řeku bohatou na vodu“, nikoli podle stejnojmenného stromu, který však podél řeky také roste.

Její pramen v nadmořské výšce 909 m se nachází v polské obci Kamesznica a odtud se až po 16 km toku Polskem dostává na území ČR poblíž obce Bukovec (Povodí Odry, 2016). Plocha povodí činí 1120 km². Ve třech úsecích tvoří také přirozenou státní hranici; první rozděluje Český a Polský Těšín, druhý vede od soutoku s významným meandrujícím přítokem Petrůvkou právě podél lokality V Lyngu a třetí od dálnice D1 kolem dalších pozemků ČSOP v Kopytově až po soutok s Odrou, která poté nakrátko přejímá hraniční funkci.

Charakter celé řeky je velmi zajímavý. Patří k beskydským tokům s vyšším sklonem dna, se strmými povodňovými vlnami a s méně stabilními směrovými poměry. Civilizační vlivy, které se řeky dotýkají jsou spojeny s celkovým osídlením nivy, těsným sousedstvím průmyslu (Třinecké železárny) a komunikačních tahů a na určité délce i s poddolováním. K jednomu z nejstarších upravených částí toku z doby ještě před 1. sv. válkou patří úsek mezi Třincem a Těšínem. Níže pod Těšínem pak protéká v těsném souběhu s Košicko-bohumínskou dráhou. Mimo uvedená města se stabilizační úpravy břehů spíše nejdříve vázaly na dolní úsek toku, kde od Slezských válek v polovině 18. stol. měly stát zájem na stabilitě průběhu vodní hranice. Významná opatření k zajištění stability toku v horních partiích probíhaly od začátku 20. stol. Z opatření lze shrnout, že soustředěná zástavba sídel Bohumína a Karviné, stejně tak jako areál Elektrárny Dětmárovice mají zajištěnou ochranu před povodněmi na stoletou vodu (výjimkou je osada Kopytov) (Povodí Odry, 2016).

I přesto jsou na pár místech – v částech, kde při vyšších průtocích dochází k vybřežení do nivy a je tak alespoň částečně zachována dynamika říční krajiny (krom lužního lesa V Lyngu např. i další části EVL Niva Olše – Věřňovice) – zachovány pozůstatky šterkových náplavů v podobě lavic a povodňové hlíny. Na pozemcích ČSOP a v okolní zemědělské krajině jsou patrné deprese jako pozůstatky starých říčních ramen či prohlubně po těžbě šterkopísků. V důsledku zahloubení Olzy jsou většinou suché a zvodnělé jsou pouze ojediněle po vydatných deštích a zvýšených průtocích v řece. Dvě prohlubně byly na lokalitě V Lyngu uměle vytvořeny a jedna obnovena na jaře roku 2023.

Obr. 3 Mapa hydrologických poměrů v území

Obr. 4 Přibližná lokalizace dvou tůní (modře) na louce.

Obr. 5 přibližná lokalizace tůň (modře) v lese v blízkosti Olzy.

2.1.3. Vymezení biotopů

V lokalitě, která se dle biotopové mapy ČR nachází v aktualizacním okrsku CZ2243, se vyskytují v nejvyšším zastoupení dva typy biotopů, a to údolní jasanovo-olšové luhy a měkké luhy nížinných řek ve víceméně vyrovnaném poměru.⁶ Mimo těchto majoritních biotopů se vyskytuje několik dalších přírodních i nepřírodních biotopů přímo v lokalitě a jejím nejbližším okolí. Všechny typy vyskytujících se biotopů, spolu s jejich rozlohou, jsou uvedeny v tabulce níže.

Tab. 3 Rozlohy biotopů zájmové lokality

Biotop	Rozloha (ha)	Rozloha na pozemcích ve vlastnictví ČSOP (ha)
L2.2 (50), L2.4 (50)	35,3345	8,8132
L2.2 (60), L2.4 (40), luh u Mlýnky	2,4884	1,5113
L2.4 (100)	2,9398	0
K3 (100), lískový sad	0,25	0,1557
M4.1 (100)	0,1948	0
X7B (100), louka za lískovým sadem	1,0028	0,1069
X3 (100), pole u stodoly	0,6405	0,5999

⁶ Mapa biotopů lokality. Arcgis.com [online]. [cit. 2020-09-10].

X5 (100), intenzivně obhospodařované louky	1,3102	0
X12B (100) Nálety pionýrských dřevin	1,3961	0,1546

L.2.2. Údolní jasanovo-olšové luhy a L.2.4 Měkké luhy nížinných řek

Nejrozsáhlejší biotop vyskytující se v zájmové lokalitě. Na většině území v poměru 50 % ku 50 %; v lokalitě u Mlýnky s majoritou L.2.2 (60 %). Jedná se o lužní lesy v nivě řeky Olzy s přirozenou skladbou dřevin (především topoly, duby a vrby).

V části lokality dochází při vyšších průtocích k dočasnému zaplavení (viz obr. 3). Půdy jsou fluvizemě nebo gleje, těžší, hluboké a s dobrou zásobou živin.⁷

K3 Vysoké mezofilní a xerofilní křoviny

Porost se vyskytuje na potenciálně lesních stanovištích, jako jsou přirozené i sekundární okraje lesů na rozhraní se skálami, suchými trávníky či loukami, dále meze, plochy podél cest a opuštěné louky, pastviny nebo pole.⁸

Na lokalitě jde o řady keřů spojujících dvě oddělené části lesa u stodoly. Zjevně se jedná o lísčkový sad s několika dožívajícími jabloněmi a statnými třešněmi s hájovým bylinným patrem, kde v jarním aspektu dominuje česnek medvědí (*Allium ursinum*).

M4.1 Štěrkové náplavy bez vegetace

Levý štěrkový břeh řeky Olzy před a aktuálně i za ústím Petrůvky. Biotop nemá fytocenologický základ. Zahrnuje náplavy zcela neosídlené vegetací, ale také řídké porosty počátečních stadií sukcese bez výskytu druhů typických pro jiné obdobné biotopy. Aktuálně jsou štěrkové lavice hojně porostlé vegetací. Biotop se nachází mimo pozemky ČSOP.⁹

X3 Extenzivně obhospodařovaná pole

Šlo o myslivecké políčko s topinambury a luční okraje u stodoly. Od r. 2020 je plocha převáděná sukcesí na louku, topinambury jsou koseny a vyrývány. Zvažujeme ponechání malé plochy políčka ca 0,01 ha.

X5 Intenzivně obhospodařované louky

Jako intenzivně obhospodařovaná louka je v mapě biotopů značen pozemek mezi dvěma oddělenými úseky lesů u jezu na řece. Dnes však jde převážně o intenzivní pole. Biotop je mimo pozemky ČSOP.¹⁰

X7B Ruderální bylinná vegetace mimo sídla, ostatní porosty

Louka východně od lísčkového sadu.¹¹

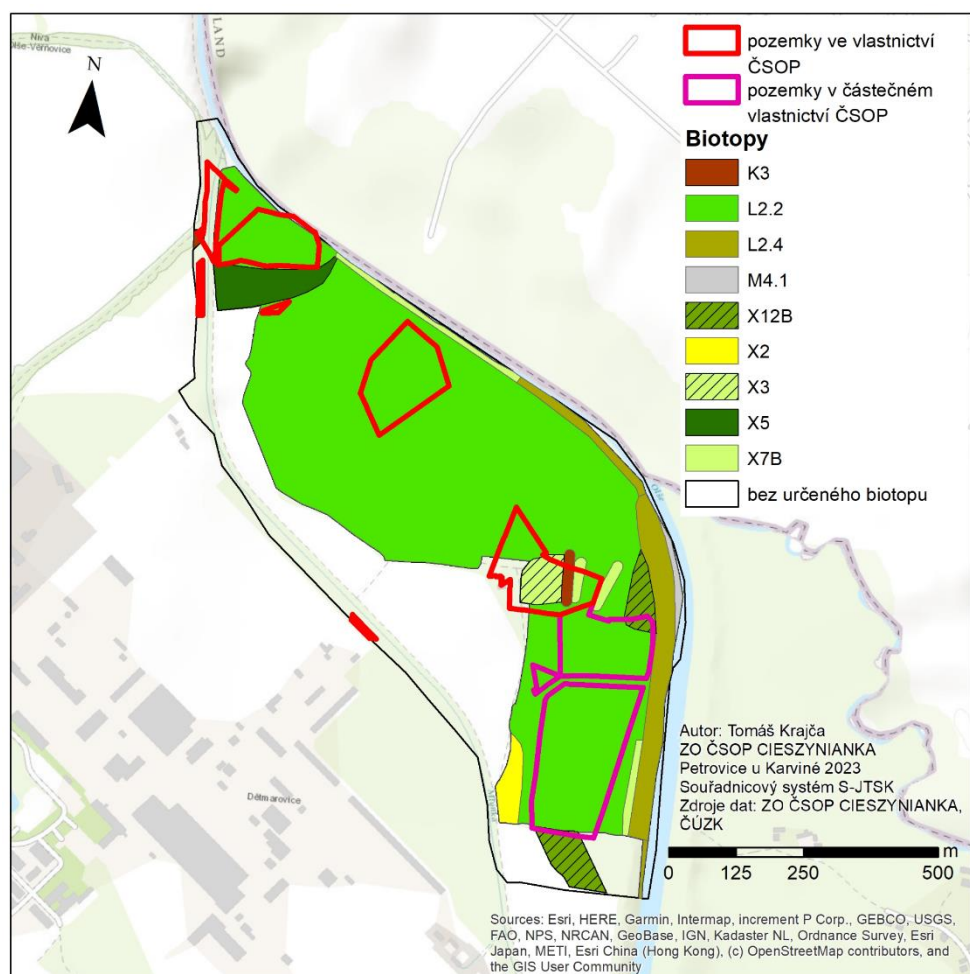
⁷ CHYTRÝ, Milan. *Katalog biotopů České republiky*: [online]. s 270.

⁸ Ibid s. 258.

⁹ Ibid s. 68.

¹⁰ Ibid s. 360.

¹¹ Ibid s. 361.

Obr. 6 Mapa biotopů lokality¹²

2.1.4. Flóra

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Významnost (ČS)	Početnost	Nároky na zachování populace druhu
<i>Galanthus nivalis</i>	sněženka podsněžník	NT	1 trs	
<i>Lunaria rediviva</i>	měsíčnice vytrvalá	LC	101 - 1000	
<i>Populus nigra</i>	topol černý	DD	staré stromy	
<i>Scrophularia scopolii</i>	krtičník žláznatý	NT		

Tab. 4 Přehled vzácných druhů rostlin zjištěných v zájmovém území (řazeno abecedně dle vědeckého názvu).¹³ Nálezová databáze ochrany přírody a vlastní monitoring.

¹² Mapa biotopů lokality. Mapomat.cz

¹³ Latinské a české názvosloví květin dle: KAPLAN, Zdeněk, Jiří DANIHELKA, Jindřich CHRTEK, et al. Klíč ke květeně České republiky [online].

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Početnost
<i>Acer negundo</i>	javor jasanolistý	2 - 10 stromů
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	bolševník velkolepý	1 - 10 rostlin
<i>Impatiens glandulifera</i>	netýkavka žláznatá	hojná
<i>Reynoutria sp.</i>	křídlatka sp.	hojná
<i>Robinia pseudoakacia</i>	trnovník akát	1 - 10 stromů
<i>Rudbeckia laciniata</i>	třapatka dřípata	hojná
<i>Erigeron annuus</i>	turan roční	hojná

Tab. 5 Přehled invazivních a expanzivních druhů rostlin v zájmovém území (řazeno abecedně dle vědeckého názvu). Nálezová databáze ochrany přírody a vlastní monitoring.

Botanický průzkum byl na lokalitě proveden 14. 7. 2017 Davidem Hlisnikovským a to na pozemcích, které ČSOP vlastnil od r. 2008. Dříve byly údaje o flóře zjišťovány Lukášem Nytrou (závěr. zprávy Olza). V roce 2020 byly při návštěvách lokality pro účely zpracování ochrannářského plánu potvrzené i některé vzácnější a chráněné druhy, jako sněženka podsněžník nebo měsíčnice vytrvalá.

2.1.5. Fauna

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Významnost		Početnost	Nároky na zachování populace druhu
		§	ČS		
<i>Accipiter nisus</i>	krahujec obecný	SO	VU	jedinci	Poměrně běžně se vyskytující druh členité krajiny s lesními i otevřenými biotopy.
<i>Actitis hypoleucos</i>	pisík obecný	SO	EN	jedinci	
<i>Agrilus suvorovi</i>	polník		VU	vzácně	Xylofágní druh, obývající zachovalé lužní lesy, pastevní lesy, remízy, ale také různé xerothermní stanoviště. Vývoj larev ve kmenech topolů.
<i>Alcedo atthis</i>	ledňáček říční	SO	VU	jedinci	
<i>Allecula morio</i>	hřebenočlenec smolový		NT	roztroušeně	Žije a vyvíjí se v dutinách listnatých stromů, v trouchnivém dřevě na myceliích stromových hub a plísní.

<i>Anisarthron barbipes</i>	huňatoštitník rudonohý		NT	vzácně	Vyvíjí se v odumřelém dřevě převážně živých stromů na dřívě poraněných místech bez kůry, pahýlech po ulomených větvích, v dutinách apod., kde dřevo již bývá poškozené hnilobou
<i>Apus apus</i>	rorýs obecný	O		jedinci	
<i>Ardea alba</i>	volavka bílá	SO		jedinci	
<i>Ardea cinerea</i>	volavka popelavá		NT	jedinci	
<i>Bombina variegata</i>	kuňka žlutobřichá	SO	CR	jedinci	Výskyt především v drobných tůních a viatelmách. Důležitá je tedy ochrana a údržba vhodných biotopů - management stávajících nebo budování nových tůní.
<i>Carabus scheidleri</i>	střevlík Scheidlerův	O		jedinci / ojedíněle	Adaptabilní na umělé cenózy, zvláště haldy a poklesy, ale i agrocenózy.
<i>Carabus ulrichii</i>	střevlík Ulrichův	O		jedinci / hojně	Výskyt na lučních, polních, křovinatých a hájových stanovištích
<i>Castor fiber</i>	bobr evropský	SO	CR	jedinci	
<i>Cis punctulatus</i>	hubokaz		VU	vzácně	Žije na plodnicích stromových hub především jehličnatých (smrk, borovice, modřín) méně často listnatých stromů. Imaga bývají také nalézána ve shnilém dřevě pokrytém myceliemi hub.
<i>Columba oenas</i>	holub doupňák	SO	VU	jedinci	Typický lesní druh vyžadující pro své hnízdění dutiny po datlovi černém.
<i>Colydium elongatum</i>	dřevožrout		NT	vzácně	Pravděpodobně sapromykofág i predátor žijící v chodbičkách jiných bezobratlých, primárně různých druhů červotočů (Hemicoelus sp., Xestobium rufovillosum) v suchém dřevě starých a poškozených dubů.
<i>Corvus corax</i>	krkavec velký	O		jedinci	
<i>Corticeus bicolor</i>	kůrař dvojbarvý		NT	vzácně	Žije pod kůrou v chodbách kůrovců rodů Scolytus a Xyleborus, v dutinách a trouchnivém dřevě listnatých stromů, často také na plodnicích stromových hub (např. Fomes fomentarius)

<i>Corticeus unicolor</i>	kůrař maďalový		NT	hojně	Žije pod zaplísňenou kůrou listnatých stromů, ilmaga na odumřelých kmenech olší, jasanů a dubů.
<i>Cryptocephalus octopunctatus</i>	krytohlav osmitečný		EN	vzácně	Imaga od května do července na listech a větvích olší, vrb, lísek nebo hlohů, na kterých se vyvíjí.
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	lesák rumělkový	SO	VU	imaga / roztroušeně	Druh vázaný na odumírající dřevo - důležité je zachování co nejvyššího počtu starých stromů a starého dřeva přirozenému rozkladu
<i>Delichon urbicum</i>	jířička obecná		NT	jedinci	
<i>Diplapion detritum</i>	nosatčík		NT	vzácně	Oligofág na rmenu Anthemis sp. a heřmánku Matricaria sp..
<i>Dorytomus reussi</i>	topolníček		NT	velmi vzácně	Oligofág na vrbách zejména Salix alba a S. fragilis.
<i>Dromaeolus barnabita</i>	dřevomil		VU	vzácně	Larvy žijí ve starém, tlejícím dřevě padlých kmenů nebo větví listnatých stromů, prostoupeném myceliemi dřevokazných hub. Ke své existenci potřebuje dostatek padlé či stojící odumřelé dřevní hmoty v určitém stádiu rozkladu.
<i>Endomychus coccineus</i>	pýchavkovník červcový		VU	hojně	Žije na stromových houbách a ve dřevě porostlém houbami
<i>Eucnemis capucina</i>	dřevomil		EN	vzácně	Larvy žijí ve starém, tlejícím dřevě padlých kmenů nebo větví listnatých stromů, prostoupeném myceliemi dřevokazných hub.
<i>Eustrophus dermestoides</i>			NT	vzácně	Zejména na starých dubech a vrbách. Vývoj larev v plodnicích měkkých chorošů zejména sírovce žlutooranžového Laetiporus sulphureus.
<i>Haliaeetus albicilla</i>	orel mořský	KO	EN	hnízda	
<i>Hesperus rufipennis</i>	drabčík		CR	vzácně	Druh obývajících duté kmeny, pařezy starých listnatých stromů, často také pod vlhkou odstávající kůrou, v mechu, v hrabance, po opadlém listím apod.

<i>Hoplia hungarica</i>			EN	velmi vzácně	Imaga se vyskytují na okraji písčných a štěrkopísčných břehových porostů, zejména v místech s řídkou vegetací a jemným říčním pískem, která nejsou regulována.
<i>Hyla arborea</i>	rosnička zelená	SO	NT	jedinci	
<i>Hypnogyra glabra</i>	drabčík		NT	vzácně	Žije ve ztrouchnivělém dřevě starých rozpadlých kmenů, nebo ve ztrouchnivělých dutých kmenech položivých listnatých stromů méně často smrků. Vyskytuje se zejména v dutinách obydlených ptáky, někdy v podestýlce hnízd, pod spadlým listím a mechem, v hrabance apod.
<i>Chondrostoma nasus</i>	ostroretka stěhovavá		VU		
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	racek chechtavý		VU	jedinci	
<i>Ipidia binotata</i>	lesknáček		NT	vzácně	Larvy žijí pod kůrou, jsou sapro až mykofágní a zřejmě také částečně dravé.
<i>Lacerta agilis</i>	ještěrka obecná	SO	EN		
<i>Leptura annularis</i>	tesařík		EN	11 - 100	
<i>Lepus europaeus</i>	zajíc polní		NT	jedinci	
<i>Luscinia megarhynchos</i>	slavík obecný	O		samci	
<i>Lutra lutra</i>	vydra říční	SO	NT	vzácně	
<i>Melandrya caraboides</i>	lenec		EN	velmi vzácně	Vývoj v hniјícím dřevě listnatých stromů napadeném houbou. Imaga žijí skrytě, pod volnou kůrou starých stromů, v trouchnivějícím dřevě, ve škvírách suchých větví apod.
<i>Mergus merganser</i>	morčák velký	KO	CR	jedinci	

<i>Microrhagus lepidus</i>	dřevomil		EN	velmi vzácně	Larvy žijí ve starém tlejícím dřevě padlých kmenů nebo větví listnatých stromů prostoupeném myceliemi dřevokazných hub. Ke své existenci potřebuje dostatek padlé či stojící odumřelé dřevní hmoty v určitém stádiu rozkladu.
<i>Mordellaria aurofasciata</i>	hrotař		EN	velmi vzácně	Vývoj larev byl zjištěn v tenkých odumřelých listnatých větvích (hloh, líska, jabloň) porostlých myceliem hub.
<i>Mycetochara axillaris</i>	hubojed lopatkovitý		NT	vzácně	Žije v dutinách, trouchnivých kmenech a v zaplísňeném dřevě listnatých stromů.
<i>Mycetochara flavipes</i>	hubojed		EN	roztroušeně	Žije pod kůrou, v dutinách, v trouchu, na zaplísňeném dřevě, nebo na dřevu napadeném stromovými houbami. Ve stejném prostředí žije také larva.
<i>Mycetophagus fulvicollis</i>	houbožrout		VU	roztroušeně	Vývoj v tlejícím dřevě listnatých stromů napadených houbou. Imaga na stromových houbách, v jejich blízkosti, v houbami prorostlé opadance a kůře.
<i>Mycetophagus multipunctatus</i>	houbožrout		NT	roztroušeně	Vývoj v tlejícím dřevě zejména buků, dubů napadených houbou. Imaga na stromových houbách (např. Polyporus squamosus, Laetiporus sulphureus, Inonotus radiatus), v jejich blízkosti, v houbami prorostlé opadance a kůře.
<i>Mycetophagus populi</i>	houbožrout		VU	vzácně	Vývoj v tlejícím vlhkém dřevě prorostlém myceliemi hub. Imaga se vyskytují se na tlejícím vlhkém dřevě různých listnatých stromů, v dutinách, na ležících tlejících kmenech a větvích a také na stromových houbách např. (Polyporus squamosus) a v jejich blízkosti
<i>Neatus picipes</i>	potemník		NT	velmi vzácně	Žije pod kůrou a ve hniјícím dřevě listnatých stromů. Larvy žijí v hniјícím dřevě listnatých stromů.
<i>Orchesia fusiformis</i>	lenec		CR	velmi vzácně	Preferuje zachovalé zbytky lužních lesů nížinných a podhorských řek. Mykofágní druh, bionomicky vázaný na plodnice dřevokazných hub Inonotus radiatus, Lenzites betulinus a Trametes sp.

<i>Oriolus oriolus</i>	žluva hajní	SO		jedinci	
<i>Osmoderma barnabita</i>	páchník hnědý	SO	NT	přímo z lokality výskyt zatím nedoložen, je však pravděpodobný, neboť druh se vyskytuje v těsném okolí	Zachování starých velkých stromů
<i>Pelecotoma fennica</i>	vějřík		EN	vzácně	Predátor brouků rodu <i>Ptilinus</i> sp. na vrbách a topolech, pouze v zachovalých ekosystémech přírodně bohatého lužního lesa.
<i>Pelophylax esculentus</i>	skokan zelený	SO	NT	101 - 1000	
<i>Pelophylax esculentus s.l.</i>	skokan zelený komplex	SO	NT	samci	
<i>Peltis ferruginea</i>	kornatec drobný		NT	roztrošeně	Bývá často nalézán pod kůrou jehličnanů, vzácněji i listnatých stromů napadenou houbami. Larvy žijí ve dřevě napadeném houbami.
<i>Phaedon laevigatus</i>	mandelinka		EN	vzácně	Žije ve vlhkých lesích, na různých mokřinách, kolem potoků apod. Vývoj v různých druzích konopice <i>Galeopsis</i> .
<i>Philonthus fumarius</i>	drabčík		NT	vzácně	Stenotopní hygrophil hlinitých, jílovitých a bažinatých břehů vod, mokřadních luk, podmáčených olšin, často v náplavech, pod rostlinnými rozkládajícími se zbytky, v detritu apod.
<i>Philonthus subuliformis</i>	lejnomil		EN	roztrošeně	Žije v ptačích hnízdech, situovaných jak v dutinách stromů, tak na otevřených plochách. Vyskytuje se také v blízkosti ptačích hnízd pod volnou kůrou, na vytékající mize ze kmenů, na hníjících houbách, ve vlhkém detritu, pod tlejícím listím apod.
<i>Picus canus</i>	žluna šedá		VU	jedinci	
<i>Prionychus ater</i>	spuchřelík černý		NT	ojediněle	Žije v dutinách listnatých stromů, pod odchlíplou kůrou apod. Vývoj larev na plísňemi a dřevokaznými houbami napadeném trouchnivém dřevě.

<i>Pseudeuparius sepicola</i>	větevničec		NT	vzácně	Vyvíjí se polyfágně na listnatých dřevinách, zejména na dubu, habru a olši.
<i>Rhizophagus nitidulus</i>	lesklec		NT	roztroušeně	Vyskytuje se zpravidla pod kůrou listnatých stromů, kde se živí myceliem hub a příležitostně pronásleduje kůrovce
<i>Scaphisoma boreale</i>	drabčík		EN	vzácně	Mykofilní druh žijící na stromových houbách, plísniích, na zaplísněném tlejícím dřevě apod.
<i>Sciurus vulgaris</i>	veverka obecná	O	DD	jedinci	
<i>Siagonium quadricorne</i>	drabčík		EN	velmi vzácně	Saprofilní druh vyskytující se často pod odumřelou vlhkou kůrou, někdy také na hniících stromových houbách.
<i>Sterna hirundo</i>	rybák obecný	SO	EN	jedinci	
<i>Sulcaxis bidentulus</i>	hubokaz		VU	vzácně	Žije na plodnicích stromových hub listnatých stromů především buků, lip, vrb a topolů..
<i>Triphyllus bicolor</i>	houbožrout		VU	vzácně	Žije na stromových houbách listnatých stromů především na pstření dubovém <i>Fistulina hepatica</i>
<i>Uloma culinaris</i>	potemník		NT	ojediněle	Žije a vyvíjí se v zaplísněném a vlhkém dřevě odumřelých padlých listnatých stromů.

Tab. 6 Přehled vzácných druhů živočichů zjištěných v zájmovém území (řazeno abecedně dle vědeckého názvu). Nálezová databáze ochrany přírody a vlastní monitoring.

Informace o výskytu brouků včetně jejich početnosti a biotopových nároků převážně ze závěrečné zprávy mapování saproxylofágních brouků, realizovaného O. Sobolem v roce 2022. Zde i podrobnější info o výskytu jednotlivých druhů.

Vědecké jméno taxonu	České jméno taxonu	Početnost
<i>Nyctereutes procyonoides</i>	psík mývalovitý	ojediněle
<i>Ondatra zibethicus</i>	ondatra pižmová	ojediněle
<i>Pseudorasbora parva</i>	střevlička východní	jedinci

Tab. 7 Přehled invazivních druhů živočichů zjištěných v zájmovém území (řazeno abecedně dle vědeckého názvu). Nálezová databáze ochrany přírody.

2.2. Ekologické souvislosti

2.2.1. Velikost

Zachování (obnovení) některých biotopů je při jejich současné ploše na pozemcích ČSOP možné pouze při zohlednění jejich celkové rozlohy v rámci lokality, např. les. Bezlesé enklávy a staré sady budou zachovány pravidelnou vhodnou péčí a údržbou nelesních prvků, které je propojují (převážně mimo pozemky ČSOP). Vodní toky pro své zachování a obnovu vyžadují propojení v rámci celého povodí. Z pohledu bioty lze očekávat zachování především nižších organismů a prostorově málo náročných druhů či pouze malých částí jejich populací. Pro významnou část lesních druhů je zcela nezbytné, aby byla lokalita co nejsouvislejší a dosahovala min. plochy ca 20 ha.

Dle Vacka (2003; <https://www.agriculturejournals.cz/publicFiles/55754.pdf>) by se minimální plocha lužních lesů ponechaných samovolnému vývoji měla pohybovat mezi 17–51 ha. Tyto údaje platí pro území s přibližně kruhovým, čtvercovým či obdélníkovým tvarem a poměrem stran max. 1:3, které lokalita splňuje. Samostatně tyto kritéria pozemky vlastněné ČSOP nesplňují (3 enklávy po ca 2 ha), ale v rámci celého lužního komplexu tvoří souvislá plocha lesa ca 35 ha, u Mlýnky se nachází další necelé 3 ha lesa a zbylou plochu představuje bezlesí a lesní okraje. Pro budoucnost lokality (její ponechání samovolnému vývoji) je tedy zcela zásadní snaha o max. rozšíření „soukromé rezervace“ či spolupráce s ostatními vlastníky a správci při ochraně celé lokality, případně i navazujících luhů v širším okolí. Ca 14,9 ha na lokalitě vlastní fyzické osoby, ca 1,8 ha obec Dětmárovice. Významným vlastníkem je v lokalitě český stát s ca 15 ha (správci Lesy České republiky, Povodí Odry a Státní pozemkový úřad). Důležitým vlastníkem je zde rovněž polský stát s 5,7 ha, který po oslovení dosud neprojevil zájem o spolupráci. U plochy ca 1,3 ha není vlastník znám. V ideálním případě by předmětná lokalita měla být pouze prvním krokem k udržení a obnovení funkční nivní krajiny v povodí Olzy.

Vzhledem ke stavu a rozloze měkkých lužních lesů v povodí představuje lokalita významný prvek pro zachování populací druhů, např. pro orla mořského je to jediná hnízdní lokalita v povodí Olzy.

2.2.2. Reprezentativnost (zachovalost) fyziotypů / biotopů

Reprezentativnost biotopů je průměrná. Jedná se zejména o kombinované údolní jasanovo-olšové luhy a měkké luhy nížinných řek, jak bylo specifikováno v bodu 2.1.3. Druhové složení převážně odpovídá vymapovaným biotopům. Hojné jsou invazivní druhy, v lesích především křídlatky (*Reynoutria* sp.) a netýkavky (*Impatiens glandulifera* a *parviflora*), místy je přítomen javor jasanolistý (*Acer negundo*) a trnovník akát (*Robinia pseudoacacia*). Na světlinách a bezlesí je hojný turan roční (*Erigeron annuus*), místy se vyskytuje slunečnice topinambur (*Helianthus tuberosus*) a třapatka dřípátá (*Rudbeckia laciniata*) či zlatobýly (*Solidago canadensis* / *gigantea*). V luzích se vyskytují i vzácné či chráněné druhy jako sněženka podsněžník (*Galanthus nivalis*), měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*) či krtičník žláznatý (*Scrophularia scopoli*).

2.2.3. Obnovitelnost fyziotypů / biotopů a druhových populací

Lesy jsou nejvíce ohrožovány kácením, přeměnou na tvrdý luh po regulaci Olzy, šířením invazivních druhů, zástavbou a fragmentací (Vysokorychlostní železniční trať a vedení velmi vysokého napětí), případně těžbou nerostů. Měkký luh a na něj vázané druhové populace jsou v případě zničení v horizontu 50 let z významné části neobnovitelné. Především bude v obnoveném lese chybět mrtvé dřevo a na něj vázaná biota, nejvzácnější druhy se již nemusí obnovit. V katastru je většina pozemků vedena jako ostatní plocha, tj. není zde povinnost

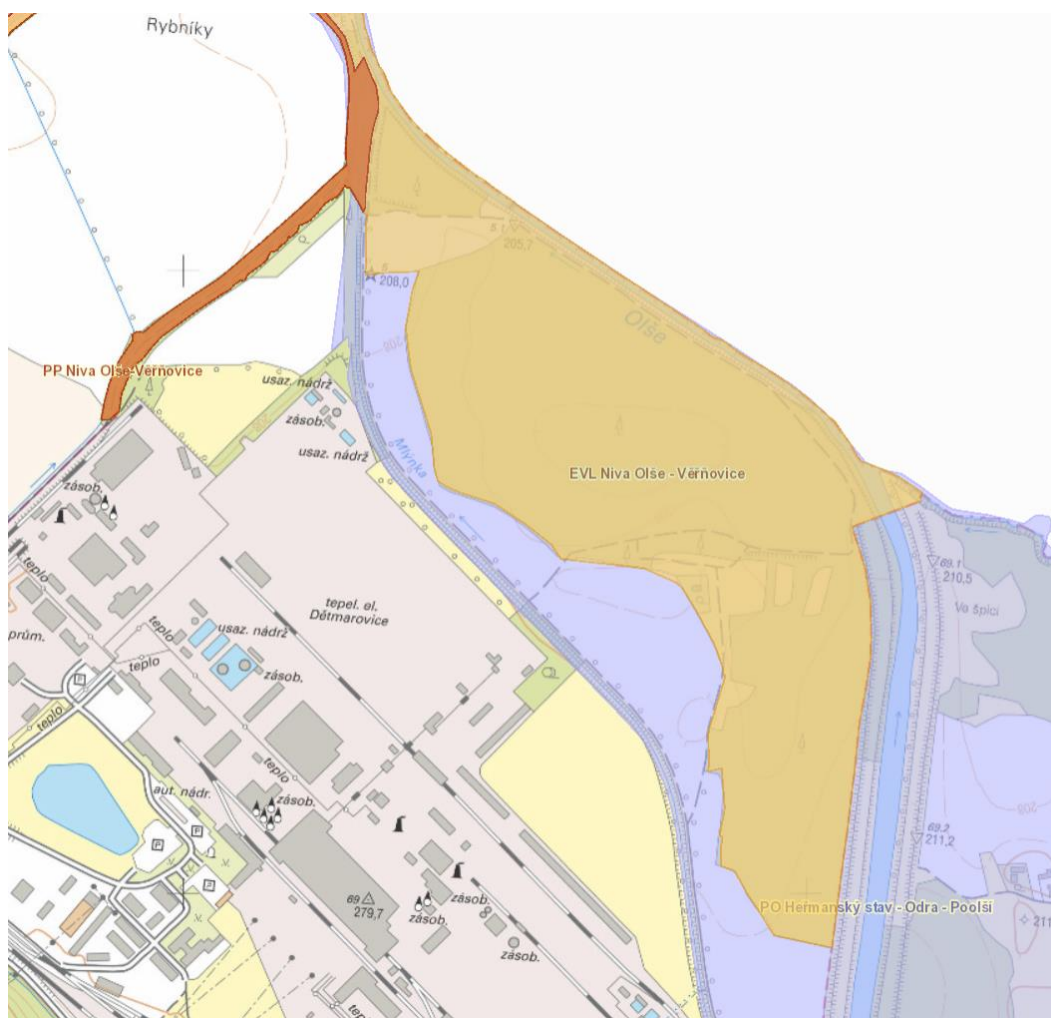
opětovného zalesnění po vykácení. V regionu dochází k mýtním těžbám, přeměnám lesů na lesní plantáže, zástavbě, vykácení bez obnovy, poddolování a následnému zatopení. Tím dochází k nenapravitelným škodám. O to zásadnější je ochrana co neucelenějšího území prostřednictvím pozemkového spolku.

Luční okraje a bezlesí by při degradaci či zničení byly obtížně obnovitelné. Rekonstrukce prostředí by byla možná, ovšem za cenu vysokých nákladů a delšího časového intervalu v řádu desítek let.

2.3. Právní souvislosti

2.3.1. Ochrana přírody a krajiny

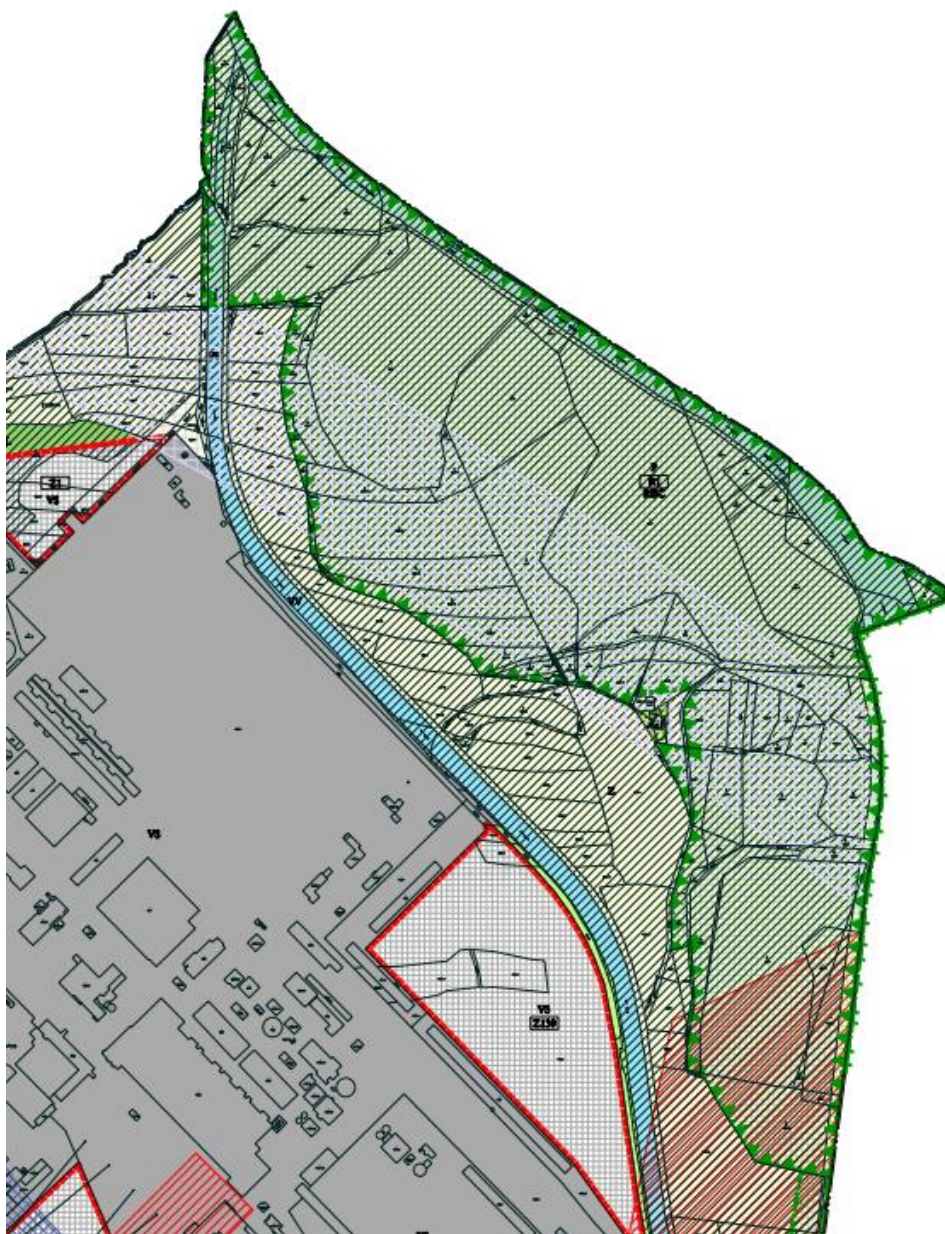
Celá lokalita je součástí ptačí oblasti CZ0811021 Heřmanský stav – Odra – Poolší. Větší část lokality (luhy) je součástí evropsky významné lokality CZ0813457 Niva Olše – Věřňovice, jejímž předmětem ochrany jsou kuňka žlutobřichá a páchník hnědý. Okrajově (dolní tok Mlýnky) do lokality zasahuje i stejnojmenná přírodní památka s předmětem ochrany páchník hnědý (vyhlášena 2013).

Obr. 7 Modře (též v překryvu se žlutou) ptačí oblast, žlutě evropsky významná lokalita, hnědě přírodní památka (dle drusop.nature.cz)

2.3.2. Územně plánovací dokumentace

V platném územním plánu obce Dětmárovice ze dne 1. 11. 2017 je lokalita zařazena jako regionální biocentrum R1. Nachází se zde plochy přírodní a plochy zemědělské. Napříč lokalitou zhruba ve směru severozápad-jihovýchod je vedena územní rezerva pro vysokorychlostní trať (VRT). Do jihovýchodní části lokality zasahuje koridor vymezený pro energetickou infrastrukturu.

Obr. 8 Výřez z Územního plánu Dětmárovic – zeleně šrafovaná plocha přírodní, žlutě plocha zemědělská, šedě podkreslený koridor VRT, červeně šrafovaně koridor energetické infrastruktury; hranice biocentra zelenou čarou s trojúhelníky¹⁴

Zejména koridor VRT představuje vážné ohrožení celé lokality. Při jednání na Správě železniční dopravní cesty dne 18. 4. 2019 byli sice zástupci ČSOP ujištěni, že ze tří zvažovaných variant této trati jde o variantu nejméně pravděpodobnou, neb narážející na velké

¹⁴ Územní plán Dětmárovic: I.2. Hlavní výkres UZ3 (www.detmarovice.cz/uzemni-plan).

množství administrativních problémů, přesto vymezení koridoru v územním plánu nelze brát na lehkou váhu. Mimo jiné i proto, že zkušenosti z jiných regionů ukazují, že i v případě vedení VRT v jiné trase je snaha jednou v územně plánovací dokumentaci zakreslený koridor využít k jiné stavbě.

Zásahem do integrity lokality je i stavba vysokého napětí při jejím jihovýchodním okraji. Stavba již byla realizována (2021), nakonec v užším pásu, než vymezuje územní plán, takže pozemky ve spoluvlastnictví ČSOP přímo nezasáhla, narušila však sousední lesní porost (pozemek p. č. 4881/3).

2.4. Socio-ekonomické poměry – využívání území a jeho okolí, ovlivňující lokalitu, v minulosti a současnosti

V přímém okolí zájmové lokality se nachází Dětmárovičská tepelná elektrárna. V nedávné minulosti došlo ke stavbě nové rozvodny a čtyř stožárů, z nichž některé jsou v přímé blízkosti zájmové lokality. Vedle zájmové lokality, na k.ú. Dolní Lutyně, je plánované rozšíření těžby šterkopísku.

2.4.1. Ochrana přírody

Ještě v 1. polovině 20. stol. byly na území lokality převážně pastviny s rozptýlenou zelení, která dnes tvoří kostru lesních porostů. Během 2. poloviny 20. století se zde samovolně vytvořil lužní les, který dnes patří k nejhodnotnějším luhům v oblasti.

Pozemky, které se staly základem „soukromé rezervace“, patřily společnosti, která byla z důvodu finančních problémů nucena majetek rozprodat. Jelikož si firma byla vědoma přírodní hodnoty těchto pozemků, nabídla je Českému svazu ochránců přírody. ČSOP odkoupil téměř 2,5 hektaru těchto pozemků, rozdělených do dvou samostatných částí.

Roku 2018 byla lokalita rozšířena o dalšího více jak půl hektaru pozemků a další 3 hektary byly přikoupeny v roce 2019. V roce 2021 bylo darováno 6,19 ha pozemků, na nichž ČSOP je částečným vlastníkem. Pozemky ve vlastnictví ČSOP tvoří v současné době tři oddělené enklávy.

Porosty na lokalitě jsou ponechávány v téměř bezzásahovém režimu, prováděny jsou pouze drobná opatření ke zvyšování hnízdních příležitostí pro ptáky (instalace ptačích budek, umělých hnízdních nor atd.).

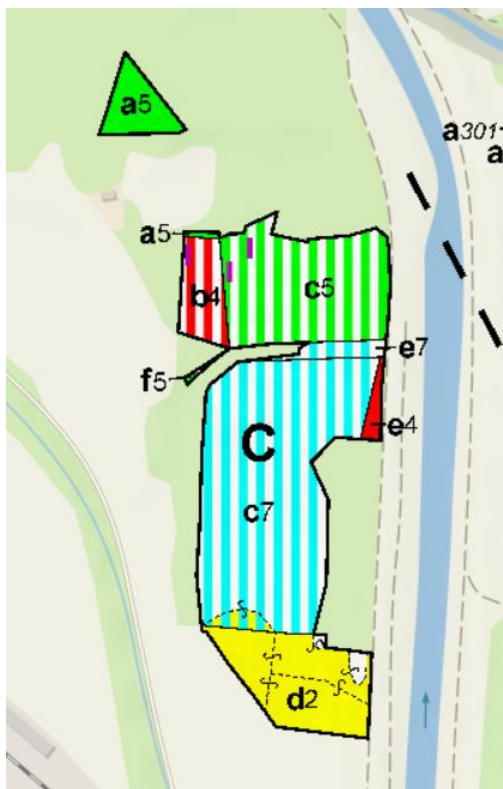
2.4.2. Zemědělství

Ještě v 1. polovině 20. stol. bylo toto území v převážné většině zemědělsky obhospodařováno. Pozemky ve vlastnictví ČSOP, stejně jako mnohé další, nejsou v současné době zemědělsky využívány. V sousedství se však nachází 18,42 ha intenzivně využívané zemědělské půdy.

V roce 2020 byla na pozemcích ve vlastnictví ČSOP (p.č. 4865/2 a 4867) zaseta na ploše 1800 m² slunečnice, sloužící jako zdroj potravy pro ptáky.

2.4.3. Lesnictví

V oblasti se vyskytují lužní lesy, které z větší části nejsou součástí PUPFL. Součástí PUPFL je na lokalitě cca 17,5 ha, z toho 0,4 ha ve vlastnictví ČSOP a 5,8 ha ve spoluvlastnictví ČSOP. V současné době nemají tyto porosty statut lesů zvláštního určení. Lesní hospodářské osnovy mají platnost od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2027.

Obr. 9 Lesní hospodářské osnovy (lesní hospodářský celek 706806, oddělení 201, dílec C) – ve vlastnictví ČSOP porost a5, ve spoluvlastnictví porosty b4, c5, c7 a f5 (<https://geoportal.uhul.cz/DsUhul/DsLho/>)

Porosty lesního charakteru ve vlastnictví ČSOP jsou ponechány v bezzásahovém režimu; v současné době se nezasahuje ani v mnohých dalších porostech. Při vyvrácení stromu občas dochází ke krádežím dřeva.

2.4.4. Rekreační a sport

Lokalitou vede cyklostezka (cyklotrasy číslo 10 a 6257). Cyklostezka vede podél Mlýnky, po obecních pozemcích, avšak v některých místech v těsném kontaktu s pozemky ČSOP. Vlastní provoz cyklostezky by neměl mít negativní dopad na zájmovou lokalitu. hrozí však tlak na zajištění bezpečnosti provozu na ní (ořezy či kácení stromů). Bezpečnostní ořezy, případné kácení, lze provádět jen v odůvodněných případech s ohledem na ochranu biotopů. Je však nutno provádět průběžné kontroly stavu stromů v okolí cyklostezky a o kontrolách vést zápisy. Na kritických úsecích mohou být cyklisté upozorněni na nebezpečí padajících větví výstražnou značkou.

U lesů a luk na lokalitě lze předpokládat jejich případné využití pro přenocování. Pokud by takto nocující lidé nerozdělávali oheň a nezanechali po sobě odpadky, neměli by být v konfliktu s ochranou přírody na lokalitě.

Do oblasti je zakázán vjezd osobním i nákladním automobilům bez patřičného povolení.

Samotná Olza má potenciál využití pro sjíždění kánoemi či kajaky a při vyšších stavech vody (ne povodňových) rafty. Vodácké využití aktuálně není v konfliktu s ochranou přírody. Bylo by vhodné tento sport provádět mimo období hnízdění ptáků.

Louka, na které probíhá kosení a sklizení biomasy, je tradičně využívána v rámci Víkendů pro přírodu jako místo na přenocování, kde si lidé mohou stavět stany. Manipulace s ohněm pro přípravu jídla probíhá na plynovém vařiči, nebo na kovovém přenosném roštu.

2.4.5. Myslivost a rybářství

Oblast je začleněna do honitby „Lyng, Koukolná, Závada“, oficiálním názvem Dětmarovice – rovina, pod číslem CZ8111110007¹⁵. Funguje zde myslivecký spolek Zátíší Dětmarovice.¹⁶ S mysliveckým spolkem ČSOP spolupracuje na rozvoji louky v zájmové oblasti. V minulosti místní myslivecký spolek na části lokality pěstoval invazivní slunečnici topinambur (*Helianthus tuberosus*). Jedná se o kultivar, který kvete vzácně a vytváří větší hlízy než původní divoká forma, díky čemuž je atraktivnější pro divoká prasata. Aktuálně ČSOP svými zásahy, jako kosení nadzemních částí a vykopáváním hlíz, omezuje další šíření invazivních rostlin a napomáhá zmenšování plochy na které rostou.

Na území obce Dolní Lutyně existovala v minulosti rozsáhlá rybniční soustava, v současnosti se zde nachází pole. Do současné doby se v přímé blízkosti zájmové lokality zachovaly zbytky rybničních hrází s porosty starých stromů (především dubů), které tvoří významný biotop páchníka hnědého.

V současné době se nachází na řece Olze mimopstruhový rybniční revír číslo 471 081, jehož uživatelem je Územní svaz pro Severní Moravu a Slezsko.¹⁷ K chytání ryb nedochází ve velké míře a činnost nemá vliv na zájmové území.

2.4.6. Těžba nerostných surovin

Západně od lokality se nachází lom štěrkopísku a písku. V plánu je rozšíření lomu východním směrem, do bezprostřední blízkosti lokality. Tyto plochy jsou dle platného územního plánu obce Dolní Lutyně určeny k těžbě surovin, aktuálně je zahajována přípravná fáze pro umožnění těžby štěrkopísků. Tato oblast je v bezprostřední blízkosti alejí s páchníkem hnědým v katastru obce Dolní Lutyně a existuje důvodná obava, že některé stromy této aleje mohou být poškozeny již v přípravné fázi. Těžba může mít za následek úbytek spodní vody a potenciální následný úhyn flory a fauny v oblasti a může se velmi negativně podepsat na celé zájmové oblasti.

Obr. 10 Výřez z Územního plánu Dolní Lutyně¹⁸; těžební prostory vyznačeny šedomodře, lokalita V Lyngu leží hned vpravo za hranicí katastru!

¹⁵ Orientační hranice honiteb ČR [online]. [cit. 2020-09-10].

¹⁶ PLÁN SPOLEČNÝCH LOVŮ V HONITBÁCH ORP KARVINÁ V ROCE 2020 [online].

¹⁷ Popis revíru [online]. [cit. 2020-09-10].

¹⁸ Územní plán Dolní Lutyně - hlavní výkres [online]. [cit. 2020-09-14].

2.4.7. Využití vody

Voda z potoka Mlýnka je využívána v dětmarovické elektrárně a následně je vrácena zpět do Mlýnky. Toto je možná jeden z důvodů zpevnění jejího koryta.

Povodí Odry vybudovalo podél břehu Odry šterkovou cestu, která vede i přes pozemky ČSOP. Legálnost této cesty je sporná.

2.4.8. Výchovné a vzdělávací využití

Na lokalitě se nachází naučná tabule s údaji o přírodních hodnotách, významu lokality a činnosti pozemkového spolku, s fotografiemi fauny a flory a popisu specifik lokality. S intenzivnějším využitím zájmové oblasti pro ekologickou výchovu se nepočítá.

2.4.9. Další využití

Lokalita je občas využívána jako místo pro nelegální ukládání odpadů, tzv. „černá skládka“. Na lokalitu je ovšem omezený přístup osobním automobilem, který toto riziko snižuje.

2.5. Možné konflikty zájmů

V blízkosti zájmové lokality se nachází těžba písku a šterkopísku, která má za cíl vytěžení stávajících i zbývajících naleziště písku a šterkopísku v přímé blízkosti zájmové oblasti. Potenciální těžba v oblasti vůbec nehodnotí výskyt vzácných brouků, zejména páchníka hnědého, na lokalitě a stav podzemní vody, která se vytěžením šterkopískového podloží dramaticky sníží, což bude mít negativní vliv na stávající faunu a floru. Více viz kapitola 2.4.6.

Občas na lokalitě dochází ke krádežím spadených stromů, které jsou cíleně na lokalitě ponechávány pro podporu bezobratlých živočichů, kteří se vyvíjejí na mrtvém dřevě.

3. CÍLE A OPATŘENÍ

3.1. Dlouhodobé cíle ochrannářského plánu

- 1) Zachování a podpora přirozené skladby bylin a dřevin v zájmovém území.
- 2) Zajištění existence drobných vodních ploch na lokalitě.
- 3) Renaturalizace částí říčních toků, které jsou součástí pozemků ve vlastnictví ČSOP.
- 4) Ponechání pozemků s lužními porosty, které jsou ve výlučném vlastnictví ČSOP, v bezzásahovém režimu.
- 5) Zajištění vhodných podmínek pro druhy vázané na mrtvé dřevo.
- 6) Zajištění maximální možné integrity lokality, především lužních porostů.

3.2. Modifikující faktory a jejich zhodnocení

Modifikující faktory jsou uvedeny v přehledné tabulce.

Popis faktoru	Za jakých okolností se faktor projeví	Možnosti změny u faktoru
Šíření invazivních druhů rostlin	Aktuální problém způsobený samovolným šířením invazivních druhů rostlin podél vodních toků. V případě výskytu invazivních druhů na louce, se jedné o výsledek hospodaření mysliveckého spolku.	Na louce a v lesních částech lokality lze tento faktor ovlivnit kosením, otrhávání květenství a plodů či vykopáváním hlíz. U částí navazujících na říční koryto by bylo nutno provést likvidaci invazivních rostlin podél celého toku nad zájmovou lokalitou.
Krádeže dřeva v lesních částech lokality	Způsobeno nelegální činností, která momentálně není dostatečně kontrolována.	Kontrolami lokality a případným použitím fotopastí k zajištění důkazů nelegální činnosti. Zjištěné informace by byly předány policii ke zjednání nápravy.
Kriticky nízký stav vody ve vodních tocích, nebo spodní vody	Situace může nastat v případě dlouhodobého sucha, nebo ztrátou vody způsobenou vlivem těžby nerostných surovin.	Z klimatického hlediska je tento faktor neovlivnitelný, pomoci však mohou opatření sloužící k udržení vody v krajině (např. vytváření tůní na vhodných místech).

Škody způsobené divokými prasaty	Způsobeno nárůstem populace divokých prasat v zájmové oblasti. Tento faktor může negativně ovlivnit provádění managementu na lučních částech lokality (zhoršené podmínky pro kosení a odklizení biomasy z důvodu rozrytí půdy).	Intenzivním lovem, případně samovolným příchodem přirozeného predátora, jako je vlk.
Investiční záměry ohrožující integritu lokality	Jde primárně o koridor VRT, který by lokalitu přetnul ve střední části, ale i další možné potenciální záměry.	Včasně jednání na všech úrovních, sledování navrhovaných změn územního plánu a zásad územního rozvoje. V krajním případě pak hledání nejméně škodlivého řešení a co nejlepších kompenzačních opatření.

3.3. Operativní cíle ochrannářského plánu

- 1) Zvýšení podílu lokálně přirozených druhů bylin na louce.
- 2) Snížení podílů invazivních druhů rostlin v zájmovém území.
- 3) Údržba tůní.
- 4) Renaturalizace říčních toků.
- 5) Ochrana padlých stromů před krádežemi.
- 6) Legislativní zajištění „bezzásahovosti“ lesních porostů
- 7) Jednání s vlastníky pozemků v zájmovém území o možnosti odkoupení pozemků nebo spolupráci ve vztahu k managementu.

3.4. Navrhovaná opatření

- 1) Zvýšení podílu lokálně přirozených druhů bylin na louce, na parcelách 4862/5, 4865/2, 4866/2, 4867, 4869/1.
 - a) Kosení luk na lokalitě (dvakrát ročně).
 - b) Zajištění odklizení a odvozu biomasy z lokality.
 - c) Nanesení sena z lokalit s vyšším podílem lokálně přirozených bylin, jejichž vysemenění navýšit počet druhů. V tomto směru je možné použít seno z druhově bohaté louky v PP Věřňovice, na které ČSOP Cieszynianka provádí managementové zásahy.
- 2) Snížení podílů invazivních druhů rostlin na lokalitě.
 - a) Na louce provést dvakrát ročně pokosení topinamburů a odklizení biomasy. Vykopání hlíz topinamburů.
 - b) Otrhávání plodů a květů netýkavek žláznatých na okraji louky (v případě malých izolovaných ploch).
- 3) Údržba tůní
 - a) Pravidelný monitoring tůní a případná údržba kosením.
 - b) Po vyhodnocení aktuální situace případně prohloubení tůní.
- 4) Renaturalizace říčních toků

- a) Jednání s Povodím Odry o vytvoření nerovného břehu v korytě řeky Olzy.
 - b) Rozbití kamenného zpevnění břehu a následné použití materiálu pro diverzifikaci dna řeky.
 - c) Instalace kamenů a padlých kmenů do koryta potoka Mlýnka.
 - d) V dlouhodobém časovém horizontu má pozemkový spolek zájem o obnovení větvičího se štěrkonosného toku v původní šíři řeky Olzy.
- 5) Ochrana padlých stromů před krádežemi.
- a) Provádění častějších kontrol na lokalitě.
 - b) Pořízení fotopastí dokumentujících tuto nelegální činnost.
 - c) V případě zjištění krádeže, budou získané informace a podklady poskytnuty Policii České republiky.
- 6) Zajištění „bezzásahovosti“ lesních pozemků
- a) Požádat o převedení lesů ve výlučném vlastnictví ČSOP do lesů zvláštního určení z důvodu ochrany biodiverzity.
 - b) U pozemků ve spoluvlastnictví se pokusit domluvit totéž se spoluvlastníky.
- 7) Jednání s vlastníky pozemků v zájmovém území o možnosti odkoupení, nebo spolupráce ve vztahu k managementu.
- a) Dojednání smluv o výkupu pozemků.
 - b) V případě vlastníků, se kterými nedojde ke sjednání smlouvy o možné koupi pozemků, přejít ke snaze o dohodě o spolupráci na zajištění bezzásahovosti území, případně vhodných managementových zásadách pro podporu biodiverzity a propojení populací ohrožených a vzácných druhů v krajině.

4. ZÁVĚREČNÉ ÚDAJE

4.1. Bibliografie a další údaje

Atlas hlavních vodních toků povodí Odry. Olše. Ostrava, 2016. Povodí Odry, státní podnik. [online]. [cit. 2023-03-5]. Dostupné z: https://www.pod.cz/atlas_toku/olse.html

DOSTALÍK, Radim. *D.1.2.2. Inženýrsko-geologický průzkum*. 2018. Dětmárovice – nová R 420 kV [cit. 2020-09-19].

CHYTRÝ, Milan. *Katalog biotopů České republiky* [online]. 2. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2010 [cit. 2020-09-19]. ISBN 978-80-87457-03-0.

KAPLAN, Zdeněk, Jiří DANIHELKA, Jindřich CHRTEK, et al. Klíč ke květeně České republiky [online]. Druhé, aktualizované a zcela přepracované vydání. Praha: Academia, 2019 [cit. 2020-09-19]. ISBN 978-802-0026-606.

Katastrální mapa lokality. CUZK.cz [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné z: <https://sgi-nahlizenidokn.cuzk.cz/marushka/default.aspx?themeid=3&&MarQueryId=6D2BCEB5&MarQParam0=625965&MarQParamCount=1&MarWindowName=Marushka>

Letecká mapa lokality. Mapy.cz [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné z: <https://en.mapy.cz/turisticka?x=18.4724124&y=49.9125909&z=17&base=ophoto&source=muni&id=4603>

Mapa biotopů lokality. Arcgis.com [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné z: <https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=c38db59779714a78aec4c731152b0290>

AOPK ČR. Nálezová databáze ochrany přírody. [on-line databáze]. [cit. 2023-03-05]. Dostupné z: www.portal.nature.cz

NOVOTNÝ, Petr. *Dotěžení nevýhradního ložiska štěrkopísku na lokalitě Dolní Lutyně Velké Lány – I. a II. Etapa*. Ostrava, 2014. Bakalářská práce. VŠB - Technická univerzita Ostrava.

Orientační hranice honiteb ČR [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné z: <http://geoportal.uhul.cz/mapy/mapyhon.html>

PLÁN SPOLEČNÝCH LOVŮ V HONITBÁCH ORP KARVINÁ V ROCE 2022 [online]. [cit. 2023-03-06]. Dostupné z: <https://www.karvina.cz/file/7814/>

Popis revíru [online]. [cit. 2020-09-10]. Dostupné z: <https://www.chytej.cz/svazove-reviry/471081-olse-2/>

ŘEHÁKOVÁ, Adéla. *Návrh opatření proti povodním v povodí drobného vodního toku Mlýnka*. Brno, 2015. 64 s. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav vodního hospodářství krajiny.

Seznam lokalit [online]. Natura 2000 [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/evl/index.php?>

Seznam ptačích oblastí [online]. Natura 2000 [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: <https://nature.cz/ptaci-oblasti>

Stavy a průtoky na vodních tocích. Ostrava, 2015. Povodí Odry, státní podnik.[online]. [cit. 2023-03-5]. Dostupné z: <https://www.pod.cz/portal/SaP/cz/PC/Mereni.aspx?id=300021390&oid=2>

ŠKARPICH, Václav. Diskonektivita beskydských toků v kontextu akcelerace hloubkové eroze. Ostrava, 2012. disertační práce (Ph.D.). OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ. Přírodovědecká fakulta.

Územní plán Dětmarovice: I.6. Výkres veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací [online]. [cit. 2020-09-19]. Dostupné z: https://www.detmarovice.cz/spatial_docs/i_6_vps-1-6123.pdf

Územní plán Dolní Lutyně - hlavní výkres [online]. [cit. 2020-09-14]. Dostupné z: https://www.mesto-bohumin.cz/data/uzemni_plan/uzemni_plan_dolni_lutyne_navrh_graficka_cast.zip

Základní vodohospodářská mapa ČR [online]. 2012 [cit. 2020-09-10]. Dostupné z: http://voda.chmi.cz/opv/doc/hydrologicky_seznam_povodi.pdf

4.2. Seznam zkratk

Ve ochranářském plánu jsou použity zkratky, které se týkají stupně ochrany jednotlivých taxonů. Zde je uveden jejich seznam:

Kategorie ochrany taxonů v ČR, podle Vyhlášky 395/1992 sb., přílohy III:

KO	druh kriticky ohrožený
SO	druh silně ohrožený
O	druh ohrožený

Kategorie ochrany taxonů podle Červeného seznamu obratlovců ČR (Chobot & Němec, 2017)

CR	kriticky ohrožený druh
EN	ohrožený druh
VU	zranitelný druh
NT	téměř ohrožený druh
LC	málo dotčený druh
DD	druh, o němž jsou nedostatečné údaje